Ára: 200 FORINT

75. évf. 4. szám 2020. március 1.
Ádár 5. 5780. כ"ה

ÚJ ÉLET

A MAGYARORSZÁGI ZSIDÓ HITKÖZSÉGEK SZÖVETSÉGÉNEK LAPJA

Vidám חג פורים púrimot שמח! kívánunk!

A Mazsihisz támogatja az európai kisebbségek önrendelkezésének erősítését

A zsidóság elnyomott kisebbségként élt Egyiptom országában, amire 2000 év óta szüntelenül emlékezünk. Bár soha nem állunk a szeparatizmus mellé, de támogatjuk a kisebbségek minél erősebb önrendelkezését – bármely nemzeti kisebbségről legyen szó, székelyről, magyarról, vagy más európai nemzetéről egyaránt. Támogatásunkkal részei vagyunk a magyar kormánytagoktól a főpolgármesterig érő konszenzusnak.

Európai polgári kezdeményezés tűzte ki céljául, hogy az őshonos európai kisebbségek közvetlenül Brüsszelből, a nemzeti kormányoktól függetlenül is kaphassanak a jövőben uniós, kohéziós pénzeket. Ha sikerrel járnak, az Európa-szerte erősíti a kisebbségeket.

A Mazsihisz vallási közösségként kerüli a pártpolitikai-hatalmi kérdésekben történő állásfoglalást, alapvető kiemelten fontos értékrendi kérdésekben azonban részt kíván venni a fontos társadalmi vitákban. Ezért arra biztatjuk híveinket, támogassák aláírásukkal a kezdeményezést, amely mögé **Varga Judit** és **Gulyás Gergely** miniszterek mellett odaállt **Karácsony Gergely** főpolgármester is.

A Tóra azt tanítja, szeressük a közöttünk élő kisebbségeket, és ezt tanítja számunkra a zsidó történelem is. Mi pedig igyekszünk hűek maradni a Tórához és őseink emlékéhez.

Támogatás holokauszttúlélők özvegyei számára

A Claims Conference segítségével lehetőség nyílt holokauszttúlélők özvegyeinek támogatására.

Ebben a programban pozitív elbírálás esetén 9 hónapon keresztül lehet negyedévenként támogatásban részesülni, amelynek összege jelenleg 1539 euró.

Azok is tudnak jelentkezni, akiknek évekkel ezelőtt hunyt el a férjük vagy a feleségük, de a házastárs a halála előtt részesült egyéni kárpótlásban. Azok az özvegyek is jelentkezhetnek, akik saját jogon kapják az úgynevezett egyéni kárpótlást.

A jelentkezési nyomtatvány letölthető innen:

http://www.claimscon.org/what-we-do/compensation/heirs/spouse-of-holocaust-survivor-fund/

A nyomtatvány több nyelven elérhető a Claims Conference weboldalán, sajnos magyar nyelven nem.

mazs.hu

„Még mennyi mindent lehetne tenni!”

Dr. Szigeti Jenő kitüntetése

Dr. Szigeti Jenő

Wallenberg-díjjal tüntették ki **dr. Szigeti Jenőt**. Mindez nem előzmények nélküli – mondja a professzor –, hiszen a Scheiber Sándorról elnevezett elismerést is átvehettem annak idején. Az egyebek között genizakutatásairól ismert világhírű tudóst az Akadémia kézirattárában ismertem meg. Akkoriban az erdélyi szombatosok történetét kutattam. Felajánlotta a segítségét.

Abban is egyetértettünk véget nem érő beszélgetésekben, hogy rendszeresebbé kellene tenni a zsidó–keresztény párbeszédet. Azóta már tagja vagyok a Keresztény–Zsidó Társaság elnökségének. A Wallenberg-díj? **Dr. Tokics Imre** tanártársam laudációjában kitért arra is, hogy harcolok a diszkrimináció ellen és támogatom a békés egymás mellett élést. Ne feledjük: a kisebbség minőséget ad a többségnek. Ha úgy tetszik, ez az alapfilozófiám. Ezt az ORZSE doktori tanácsának adventista tagjaként is megtapasztaltam.

A Wallenberg-díj átvételekor, 84. évemben végiggondoltam: többet is tehettem volna, és még mennyi mindent lehetne tenni!

Heisler András, a Mazsihisz elnöke levélben köszöntötte dr. Szigeti Jenőt.

Szentágotai Attila

Véres csaták után látnak édes álmot...

Első világháborús hadisírok felújítása Magyarországon

Az első világháborúban elesett katonák milliói nem mindig részesültek temetésben. Később sírjaik nagy része is megsemmisült. Pedig voltak szép számmal köztük zsidók is, akiket bajtársaik igyekeztek rabbi jelenlétében elföldelni, de a tömegsírokban katonatársaikkal együtt, sokszor kereszt alatt nyugodtak, amelyre ezért néha Dávid-csillagot vésztek. Később hadtemetőiket is rendbe hozták. „Halott katona nem ellenség” – idézte a régi mondást.

Ezután következett a Véres csaták után látnak édes álmot című dokumentumfilm bemutatója. Az előzményekről szóló rövid bevezetőben elhangzott: a háború az utolsó halott eltemetésével ér véget. A filmben többek között **Totha Péter Joel** tábori

Orbán Viktor miniszterelnök 2015-ben felavatja az első világháború zsidó katonáinak sírjait a Kozma utcai temetőben

seregparancs gondoskodott az „egységes zsidó sírjelről”. Számuk növekedésével megrendezték a Zsidó Hadisírok Napját. Az idő, különösen a diktatúra szekuláris évtizedei nem kedveztek az elesettek tiszteletének, a katonatemetők tönkrementek. Ezen próbált segíteni az a három és fél éves program, melynek ünnepélyes zárására a Honvéd Kulturális Központban került sor.

Dr. Kovács Vilmos ezredes, a Hadtörténeti Intézet és Múzeum parancsnoka köszöntötte a színházteremben megjelenteket, beszámolva az Európában első, példaértékű kezdeményezés eredményeiről. Mivel a távoli csatatereken elesett majd hatszázezer magyar katonának kevés sírja van határainkon belül, ezeket – mintegy 25.000-et – felújították, ahogy több mint 180 emlékművet is. Viszont sok, a másik oldalon küzdő katona halt meg nálunk hadifogságban, és az ő rabbi méltatta a magyar zsidóság első világháborús helytállását, név szerint említve Hazai Samu vezérezredest, honvédelmi minisztert *(aki ugyan már kadétként kikeresztelkedett! R. P.)* és Bauer Gyulát, a híres somogyi 44. ezred (a „rossebbakák”) parancsnokát. Persze megjelentek a zsidó katonasírok is. Bizony csak a fővárosban 4000 zsidó elesettet jelentettek, akiknek fele Rákoskeresztúron nyugszik, itt hatalmas emlékmű, a Dohány utcában pedig a Hősök Temploma tartja ébren a zsidó katonák emlékét.

A honvédelmi miniszter nevében **Erdélyi Lajos** humánpolitikai államtitkár beszélt. Szólt a hadisírok ápolásának hazai előzményeiről, amelyeket még a háború alatt az 1917. évi VIII. törvénycikk rögzített, és az 1924-es évtől minden május utolsó vasárnapján megemlékeztek a magyar hősökről. 40.000 hősi emlék volt Magyarországon, ezeket ilyenkor megkoszorúzták. Persze a pártállami időkben ez megszakadt, megszüntették a fővárosi hősi nyugvóhelyet, 20 parcellát dúltak fel, 15 méteres emlékművet romboltak le azon a címen, hogy lejárt a 30 éves használati tartam. Szerencsére az utolsó években megújult a hagyomány. Kétmilliárd forintos költséggel hozták rendbe országszerte a katonasírokat. Kitüntetések átadása zárta az ünnepség első részét, a vidéki zsidó temetők katonasírjainak ápolásáért **Tamás Péter** miniszteri elismerését **Winkler Miksa** vette át.

Az emlékezetkultúra – amelynek fontos eredményét jelenti a most lezárult projekt – tárgyi részét jelentik a sírok és emlékművek. Napjainkban szerepük megnövekedett, hiszen ezek többszörösen hasznos források egyrészt a kegyelet, másrészt a kor, az őket létrehozó viszonyulás, valamint az adott település története szempontjából. Szép számmal vannak köztük zsidó emlékművek is.

Ápolásuk kötelesség az elesettek és történelmünk okán egyaránt!

Róbert Péter

Meggyalázták a „budai önkéntesek” emlékművét

Fotó: Népszava/Jani Martin

Horogkeresztet festettek a nácik ellen harcoló magyar katonák emléktáblájára.

Vajnai Attila, az Európai Baloldal elnöke vette észre, hogy a Vérmezőn horogkeresztet festettek a Budai Önkéntes Ezred második világháborús emlékművénél lévő táblára. A horogkereszt egyik szára hiányzik: Vajnai feltételezi, hogy az elkövetőt megzavarhatták. Becslése szerint néhány napja történhetett a kegyeletsértő akció. Az Európai Baloldal elnöke értesítette **V. Naszályi Márta** I. kerületi polgármestert, valamint feljelentést tett a rendőrségen. Elmondása szerint a rendőrök gyorsan kiértek: amikor fotóriporter kollégánk az emlékműnél járt, még tartott a helyszínelés. A Budai Önkéntes Ezredben olyan magyar katonák harcoltak a szovjet csapatok oldalán a nácik ellen, akik az akkor már létező legitim magyar kormányra esküdtek fel – mondta Vajnai Attila. Hangsúlyozta, hogy a honvédelmi tárca a rendszerváltás óta minden év februárjában koszorúzási ünnepséget rendez az emlékművüknél, függetlenül attól, hogy jobb- vagy baloldali kormány van hatalmon.

Népszava

FTC–MTK örökrangadó a metróban

A Ferencváros–MTK labdarúgó örökrangadók 119 éves történetéről nyílt MetróArt kiállítás, amelynek 36 tablója egy hónapon keresztül látható az M2-es, az M3-as és az M4-es vonal szerelvényein.

A tárlatot bemutató sajtótájékoztatón **Kirschner Péter,** a kiállítást szervező Magyar Zsidó Kulturális Egyesület elnöke elmondta: 2014-ben, a holokauszt 70. évfordulója kapcsán számtalan ötlet merült fel arról, milyen sokféle módon lehet bemutatni azt, hogy a zsidóság hosszú évtizedeken keresztül miként járult hozzá a gazdasághoz, a kultúrához vagy a sporthoz.

Szegedi Péter sporttörténész arra hívta fel a figyelmet, hogy az FTC és az MTK vetélkedése az egész magyar futballkultúráról is szól, és messze túlmutat a labdarúgáson. „Az 1910-es években a magyar labdarúgás a világ futballjának centruma is lett, klubszinten az FTC és az MTK gyorsan kiemelkedett a többi közül, velük nagyobb tömegek tudtak azonosulni” – fogalmazott Szegedi, aki hozzátette: bár az MTK ugyan sosem volt deklaráltan zsidó klub, a zsidóság számára jó azonosulási lehetőséget jelentett, míg a Ferencváros munkáskerületnek számított, ezért a kisemberek csapatának tartották.

A sporttörténész – aki a tablók szövegeit **Dénes Tamás** sportújságíróval együtt írta – emlékeztetett rá, hogy az örökrangadó kifejezés 1933-ban született meg, amikor az Újpest felemelkedésével megszűnt a két klub egyeduralma, de a későbbiekben is meghatározó szerepet játszottak a magyar labdarúgásban. Szegedi Péter ismertette, hogy a Fradi Múzeumtól és a Magyar Olimpiai és Sportmúzeumtól kapott fotókat különféle tematika köré rendezték, a kiállítás keretében bemutatják az örökrangadó helyszíneit, a legemlékezetesebb párharcokat, a két csapat által játszott kupadöntőket, valamint azokat a játékosokat és edzőket, akik mindkét klubban megfordultak.

Orosz Pál, az FTC Labdarúgó Zrt. vezérigazgatója azt emelte ki, hogy 1903 és 1921 között minden magyar bajnokságot a két csapat valamelyike nyerte meg, illetve azt is elárulta, hogy az angolszász derbi kifejezés magyarosítására 1931-ben pályázatot írtak ki, és egy salgótarjáni fodrászsegéd ötletére választották a rangadót.

Deutsch Tamás, az MTK Budapest elnöke hangsúlyozta, hogy a Fradi és az MTK a magyar labdarúgás két legeredményesebb és legmeghatározóbb klubja, hiszen együtt 53 bajnoki címet szereztek, az FTC 30-at, az MTK 23-at. „Azért időzítettük mostanra a kiállítást, mert 2020 az európai labdarúgás ünnepe, és egyben a magyaré is, mert először leszünk házigazdái az eseménynek. A kiállítással erre is szeretnénk készülni” – jelentette ki Deutsch, aki reményét fejezte ki, hogy a kék-fehér klub tavasszal sikerrel veszi az NB II megpróbáltatásait, így a 2020/21-es idényben újra lesz majd örökrangadó.

Amint elhangzott, a Fradi–MTK örökrangadók tárlat megnyitását azért időzítették február 14-re, mert 18 éve ezen a napon hunyt el az MTK Budapest stadionjának névadója, *Hidegkuti Nándor*. *(MTI)*

9 770133 350099 20004

THE TIMES:

Bodrogkeresztúron nem örülnek a zsidó zarándokoknak

„Antiszemitizmus – Egy magyar faluban nem veszik jó néven a zsidó zarándokok érkezését” – ezzel a címmel közölt terjedelmes helyszíni riportot a lap.

A falu neve Bodrogkeresztúr, ahová az 1925-ben elhunyt, állítólag csodatevő *Sájele* – teljes nevén *Jesája Steiner* – rabbihoz érkeznek, aki a hívők szerint még a síron túlról is meg tudja gyógyítani a beteg kisgyerekeket és a gyengélkedő házasságokat.

A helyiek közül azonban sokan nem örülnek annak, hogy a távoli, álmos falu népszerű zsidó zarándokhellyé változik, nyílt ellenségeskedés tapasztalható a zsidókkal szemben.

Bodrogkeresztúron sok zsidó család élt, amíg 1944-ben nem deportálták őket Auschwitzba. Most a túlélők és a leszármazottak jönnek ide zarándokútra Izraelből, Amerikából és Nagy-Britanniából. A riporter azt írta:

„Amikor a múlt héten ott jártam, a faluban néhányan a növekvő tömegre panaszkodtak, míg mások olyan nézeteket hangoztattak, amelyek 1944-ban kiváltották volna a nácik rokonszenvét.”

Tzirel Gross a zsidó sírok között Bodrogkeresztúron *Fotó: Gabriel Szabo*

Egy fiatal nőt idézett, aki kifejtette: a zsidó látogatók *„menjenek vissza oda, ahonnan jöttek”*. A nő szerint felverik az ingatlanok árát (többen vesznek itt házat), és az egész tulajdonképpen egy összeesküvés, hogy alternatív hazát építsenek fel, mert Izraelben kevés a víz…

A szerző hozzátette: a szegényebb, vidéki környezetben erősen visszhangoznak a Jobbik eszméi, amelyekkel a párt őrizetet követelt a zsidó *„deviánsoknak”*, és a zsidókat *„nemzetbiztonsági kockázatnak”* minősítette.

A cikk írt a holokauszttal kapcsolatos magyarországi emlékművek némelyikéről, és Orbán Viktor vonatkozó, vitatott politikájáról. Idézte Heisler Andrást, aki egyebek között azt is mondta, hogy tettlegességig fajuló támadások nincsenek, és az ember nyugodtan kimehet az utcára kipában, és idézte a csodarabbi dédunokáját, aki azt mondta:

„Bodrogkeresztúr kellemes a látogatóknak, minden vallási szükségletük biztosítva van, de a magyaroknak nincs miért aggódniuk: nem fogunk itt maradni.”

Huppa

15 éve halt meg Efraim Kishon (Kishont Ferenc)

A 20. század egyik legkedveltebb humoristája 1924-ben látta meg a napvilágot egy budapesti zsidó polgárcsaládban. Jó anyagi viszonyai (apja bankigazgató volt) ellenére nem mehetett egyetemre a rá vonatkozó kirekesztő rendeletek miatt, ezért ötvösnek tanult. Munkaszolgálatos volt több helyen, így Jolsván, ahol sakktudása miatt lett a parancsnok titkára.

Később megúszott egy tizedelést. „Hibát követtek el, élni hagytak egy szatiristát” – emlékezett később... Utána Stanó András néven bujkált, ezalatt kezdte egy fővárosi pincében írni Hajvédők című első könyvét. A szovjet csapatok ugyan elfogták, és csak Belorussziában tudott megszökni a málenkij robot elől, de néhány évig felfelé ívelt a sorsa. Irodalmi tehetségét – mely már a jezsuita gimnáziumban díjat nyert novellájában is előtűnt – végre kibontakoztathatta. Humoristája lett a népszerű Ludas Matyinak, de írt a Szabad Száj című másik vicclapba is – amíg később ezt a szájat is be nem fogták!

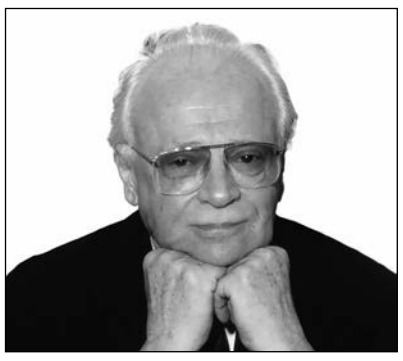

Megnősült, elvégezte a művészettörténetet az egyetemen, és magyarosította nevét Kishontra. Eredetileg ugyan Hontra gondolt, de Hont Ferenc színházi szakember iránti tiszteletből elé tette a kicsinyítő szócskát.

A diktatúra kibontakozásával egyre rosszabbul érezte magát, és 1949-ben elhagyta Magyarországot. A születő zsidó állam vonzotta, alijázott, és feleségével évekig kibucban éltek. Nehéz munkákat végzett, de közben fáradhatatlanul tanulta az új haza nyelvét – olyan sikeresen, hogy az 50-es években már héber színdarabokat és könyveket írt! Munkatársa volt a Máriv című lapnak, katonáknak készült egyfelvonásosai műfajt teremtettek Izraelben, humoros könyvei az ottani, majd a nemzetközi könyvpiac élére kerültek. 37 nyelven, 40 millió példányban jelentek meg művei, paradox módon talán Németországban volt a legnépszerűbb. Mint ezzel kapcsolatban megjegyezte, elégtétellel tölti el „hóhérai unokáinak” érdeklődése.

Filmeket is írt, a Saliah Sabatiban a keleti bevándorló figurája legendává vált. 1984 óta jelenhettek meg könyvei magyarul, a rendszerváltás után megkapta a Magyar Köztársasági Érdemrendet, melynek átadásán nem fogott kezet a kormányfővel. 2011 óta emléktáblája van a Nagymező utcában. Noha élete végén sokat volt külföldön, mindig Izraelt szolgálta tollal és szóban.

Svájcban halt meg 2005. január 29-én, másfél évtizede. Életútja megegyezik nemzedéke sorsával, könyvei, munkássága őrzik emlékét.

Róbert Péter

Visszavonul Iain Lindsay brit nagykövet

Visszavonul a diplomáciai szolgálatból és elhagyja Budapestet a 61 éves Iain Lindsay, az Egyesült Királyság magyarországi nagykövete. Meghatottan búcsúzunk tőle, hiszen Iain Lindsay a magyar zsidó közösség nagy barátjaként számos alkalommal tanúbizonyságot tett emberségéről. Utóda Paul Fox lesz, aki szeptemberben érkezik a magyar fővárosba.

Sajtóközleményben jelentette be a brit külügyminisztérium, hogy új nagykövetet neveznek ki Budapestre. Az Egyesült Királyság jelenlegi nagykövete, **Iain Lindsay** 2016. március 30-án adta át megbízólevelét **Áder János** köztársasági elnöknek. Már kinevezése után magyarul mondott köszöntőt, és azóta is többször olvasott magyar verseket és regényrészleteket Instagram- és Facebook-oldalán, a Magyar Kultúra Napján például A Pál utcai fiúkból.

Iain Lindsay

A nagykövet részt vett a Mazsihisz számos rendezvényén, amiért hálás köszönettel tartozunk neki.

Iain Lindsayt 2020 szeptemberében **Paul Fox** váltja, aki 2015 és 2018 között Dubajban volt főkonzul, 2018–2019-ben pedig követtanácsosként dolgozott Moszkvában. Magyarországi kinevezésével kapcsolatban Paul Fox elmondta: „Rendkívüli megtiszteltetés számomra, hogy kineveztek az Egyesült Királyság magyarországi nagykövetévé. Minden erőmmel azon leszek, hogy tovább erősítsem az országaink és népeink közötti szoros együttműködést az előttünk álló, izgalmas időszakban, amikor az Egyesült Királyság új kapcsolatokat létesít a régióval és a világgal.”

Karády Katalin a Dunába lövéstől mentett meg húsz gyereket

A Világ Igaza harminc éve hunyt el.

Bár egyes hírforrások (valószínűleg a Wikipédia magyar oldalán szereplő dátum alapján) február 7-én emlékeznek meg *Karády Katalin* halálának évfordulójáról, az 1990-es MTI-híradásban ez szerepel: Gyászolók sokasága érkezik a február 8-án New Yorkban elhunyt Karády Katalinnak, a 40-es évek népszerű színésznőjének a Szent István-bazilikában tartott gyászszertartására.

A jeruzsálemi Jad Vasem Intézet nyilvántartásában a halál időpontjaként február 19-e szerepel, ez azonban a budapesti temetésének napja.

Ami viszont mindennél fontosabb, hogy a neve szerepel a Világ Igazai között. Kapcsolatai révén a munkaszolgálatból segített hazajutni barátoknak, zsidó színészeknek, művészeknek, köztük *G. Dénes György* költő-dalszövegíró-zeneszerzőnek. A nyilas rémuralom idején egy húsz főből álló gyerekcsapatot mentett meg a Dunába lövéstől, ékszereket és aranyat adva a nyilasoknak. A gyerekeket aztán saját otthonába vitte, és gondoskodott róluk.

A Kanczler Katalin Mária néven született színésznő, sanzonénekes negyvenegy évesen, 1951-ben hagyta el végleg Magyarországot. New Yorkban kalapszalont vezetett, visszavonult életet élt, médiaszereplést nem vállalt.

Életének hetvenkilencedik évében áttétes tumort diagnosztizálnak nála, megműtik, kemoterápiát kap.

Betegsége utolsó idejében „gondos ápolásban részesül, ám néhány nyugodalmas hét után egy nap bélcsavarodás lép fel nála, a betegség egyik következményeként. 15 kilóval kevesebb már, mint néhány hónapja, a bajok kezdetén.

Újból, immáron harmadjára is kórházba kerül, de most már végleg. Ezúttal ismét a Lenoxba szállítják. Külön kórteremben van, ahová kérésére egy pótágyat is betesznek *Mohácsi* (az orvosa) részére, aki az éjszakát is bent tölti a művésznővel. Rövid kórházban töltött idő után, 1990. február 8-án este 20 óra 50 perckor befejezi földi pályafutását.

New Yorkban, a Madison Avenue és a 81. utca sarkán levő Campbel temetkezési intézet első emeletén ravatalozzák fel, ismerősei és barátai, valamint az izraelita hitközség (akik nem feledték el a művésznő segítségét a vészterhes időkben) képviselői előtt, 1990. február 16-án, csütörtöki napon.

Megjelenik *Carelli Gábor* operaénekes, *Claire Kenneth*, az írónő, *Székely András,* a BBC televízió igazgatója, és még sok ismert személyiség. Ezt követően kerül sor a budapesti ravatalozásra. 45 év óta először *Paskay* bíboros úr engedélyezi, hogy a szokástól eltérően Karády Katalint elhelyezzék és felravatalozzák a Szent István-bazilikában.

A magyar kormány díszsírhelyet adományoz a Farkasréti temető művészparcellájában. Mohácsi Ilona *Gobbi Hilda* közelébe kéri az elhunyt elhelyezését, mert korábban jó kapcsolatban álltak egymással. Karády szívügyének tekintette a színészotthonok dolgát, egyebek mellett a Magyarországon megjelent lemezeiért járó tiszteletdíját ajánlotta fel a szent ügy céljaira.

A vártnak megfelelően óriási tömeg rója le tiszteletét a művésznő koporsója előtt. Rendőri biztosítás szükséges a nyugalom fenntartása végett, de a temetés minden különösebb incidens nélkül zajlik. Karády utolsó útja közel negyven évvel azután történik tehát, hogy egy éjszaka Szombathelyről elhagyta hazáját” – írta a szineszkonyvtar.hu-ra hivatkozva két éve a retromuzsika.hu.

2004-ben adományozták Karády Katalinnak posztumusz a Világ Igaza kitüntetést.

SZEMlélek

Körzeti kitekintő

Nagyfuvaros

A tu bisvátot a körzet, a Nőcsoport, az Idősek Klubja és a Talmud-Tóra hallgatói közösen rendezték. Az istentisztelet után az áldásokat **Chaim Shaul Glitzenstein** rabbi „vezényletével” mondták el a vendégek, majd meghallgatták a rabbi dróséját az ünnep jelentőségéről.

Ezt követően **Streit Sándor** elnök felidézte azokat az időket, amikor dacára annak, hogy ennyiféle gyümölcsöt nem lehetett beszerezni, mégis mindig megtartották a fák újévét.

Végül az elnök megköszönte a jelenlévők részvételét és az ünnepi gyümölcs-szöuda előkészítőinek munkáját.

(fuvarpress)

MARKOVITS CSABA
operaénekes koncertje

Zongorán kíséri: Neumark Zoltán

2020.03.15., vasárnap, 15.00

helyszín: Thököly út 83.

A koncert ingyenes, regisztráció szükséges: bzsh.zuglo@gmail.com

Szeretettel várunk mindenkit!

Zuglói körzet

A SORSOK HÁZA MÉG SOKÁIG NEM NYIT MEG

„A Sorsok Háza kormányprojekt, de ha meghallgatnak bennünket, akkor meggyőződésem szerint sikeres projekt lehet belőle. Ha nem, akkor nagy eséllyel botrány lesz az egészből, ami megint csak rossz Magyarországnak. Nem a zsidóknak, Magyarországnak!" – ezt nyilatkozta a Hírklikknek Heisler András, a Mazsihisz elnöke. Azt is elmondta, hogy a bevándorlást nem szabadna gyűlöletkeltésre használni. És azt is, hogy hiba a kormány részéről a zsidóság megosztása; hiába szolgálja ki mindenben a hatalmat az EMIH, a hazai zsidóság képviselője az ő szervezetük.

– Az Európa Parlamentben a héten folyt vita a gyűlöletről, az antiszemitizmusról. Ezen az ülésen felszólalt Hidvéghi Balázs fideszes képviselő is, és ezt az alkalmat újólag arra használta fel, hogy erősítse a hazai kormányzati kánont, a bevándorlásellenességet. Arról beszélt, hogy miközben a magyar vezetés zéró toleranciát hirdetett az antiszemitizmussal szemben, a kontinensen – és nyilván itthon is – az illegális bevándorlók, a muszlimok miatt erősödött a zsidóellenesség. A Mazsihisz szerint is így van?

– Nehéz erre válaszolnom, mivel Magyarországon nagyon kicsi a muszlim közösség, ezért aztán a magyar közéletre minimális a hatásuk. Ily módon pedig nekünk tapasztalatunk nincs e kérdésben. Persze tudjuk, Franciaországban például sokkal nehezebb a helyzet. Az ötvenes, hatvanas években Észak-Afrikából érkezett, jórészt muszlim vallású tömegeket rosszul vagy egyáltalán nem integrálták a többségi társadalomba, s a konfliktusok többségét ez, s kevésbé a mostani bevándorlók okozzák. Van ennek tanulsága persze a kelet-közép-európai országok számára, mégpedig a roma közösséget illetően. A társadalomnak, az államnak sokkal több energiát kell fordítania e népcsoport integrálása érdekében. Szándékosan integrációról és nem asszimilációról beszélek, mert véleményem szerint minden kisebbség hordoz megőrizni való értékeket. Olyanokat, amikkel az országot gazdagítja, gyarapítja. Izraelben az etióp menekülteket próbálják integrálni. Bődületesen sok pénzt költenek erre. E folyamat egyébként már húsz éve zajlik, és a mai napig is csak részeredmények érzékelhetők. Ugyanakkor az ötvenes években Izraelbe menekült jemeni zsidók már sikeresen integrálódtak, teljes értékű tagjai a társadalomnak, világhírű írókat, művészeket, de ha jól emlékszem, még minisztert is adtak a kormányba.

– Igen, amiről ön beszél, azt megértem és elfogadom, ám Hidvéghi az antiszemitizmusról folyó vitát is a menekültek elleni propagandára használta fel, tehát újra kérdezem: igaz-e, hogy a bevándorlás erősíti az antiszemitizmust?

– Magyarországon biztosan nem, mert nincs bevándorlás. Amikor itthon jelentkezett ez a probléma, 2015-ben, akkor sokáig egyik egyház sem tudta kezelni a történteket. A Mazsihisz sem. Nem tudtuk, mit mondjunk híveinknek. Az idegenekkel szemben mindig vannak előítéletek és félelmek, ez teljesen természetes emberi reakció. Ugyanakkor vallásunkban létezik egy tradíció, miszerint a történelemben a zsidóság is idegen, bevándorló volt egykoron Egyiptomban, ezért az idegent, a rászorulót segíteni kötelesség. Hetekig az összes nagyobb magyarországi egyház hallgatott, míg végre a Mazsihisz kiizzadt magából egy három pilléren alapuló állásfoglalást. Első pillérként jeleztük még 2015-ben, hogy hibás gyakorlat volt a határokon átengedni közel félmillió embert papírok és bármilyen azonosítás nélkül. A folyamat tarthatatlan és kontrollálhatatlan volt, ami iszonyatos kockázatokkal járt, következésképpen szükségesnek ítéltük az erős kontrollt. Ennek mikéntje a kormány kompetenciája, amibe mi soha nem kívántunk beleszólni. A második pillér szerint a migrációs kérdést az emberi jogok, az emberi méltóság tiszteletével kell kezelni, mert az mindenkinek jár, hiszen – a zsidó tanítás szerint – a Mindenható minden embert saját képmására teremtett. A harmadik pillérünk pedig arról szólt, hogy a bevándorlás kétségbevonhatatlan tényét és gondjait, az általa teremtett krízishelyzeteket nem szabad gyűlöletkeltésre használni. Tudom és elismerem, rendkívül nehéz és összetett társadalmi helyzet a migráció, értem az ebből fakadó félelmeket, de a lassan öt éve megfogalmazottakat ma is érvényesnek tekintem.

– Akkor másként kérdezem: vannak olyanok, akik kihasználják a helyzetet gyűlöletpropagandára?

– Mi ezt érzékeltük – hozzáteszem, szerte Európában.

– De nem a zsidógyűlölet erősödött a migráció által?

– Nem erről beszélek, hanem kisebbségi csoportok elleni gyűlöletbeszédről.

– Ennek adott esetben a zsidóság is lehet a kárvallottja, nem?

– A zsidóság a történelem során megtapasztalta, hogy a gyűlöletbeszéd rossz, bármilyen embercsoport ellen irányul. A gyűlöletbeszéd társadalmi betegség, s mindig veszélyt jelent a zsidó vallási kisebbség számára. A zsidó embert – valljon bármilyen politikai, ideológiai nézetet – mindig zavarja, ezért elfogadni sem tudja.

– Bejárta a magyar sajtót – vagy annak nem éppen kormánypárti felületeit – egy fotó, amelyen Kardos Péter rabbi látható, aki elment a „kitörés napjára"...

– Minden tiszteletem Kardos Péteré, különösen azért a mondatáért, amely a fénykép mellett volt olvasható: „csak látni akartam őket" – mondta a magyarországi rabbikar doyenje. Számomra ez annyira kifejező volt...

– Egyébként – talán némiképp meglepő módon – ezzel kapcsolatban, vagyis a szélsőjobb vonulásáról az EMIH kiadott egy tiltakozást, amit viszont az önök, a Mazsihisz részéről nem olvastam. Azért nem, mert falra hányt borsó lett volna? Amúgy: önök szerint be kellene tiltani az ilyen megmozdulásokat?

– A Mazsihisz valóban nem tiltakozott a médiában, viszont amint hírül vettük a szélsőjobb tervezett őrületét, azonnal a belügyminiszterhez, Pintér Sándorhoz fordultunk, és arra kértük, hogy ne engedélyezze a vonulást, mert az rossz Magyarországnak, rossz az egész társadalomnak, félelmet kelt és törvénytelen.

– Az eset a már említett EP-vitanapon is előjött mint negatív példa...

– És elő fog jönni mindenhol... Azért is kértük a minisztertől a tiltást, mert a neonáci rendezvény nemcsak a zsidókat zavarja, hanem minden normális gondolkodású magyar állampolgárt, és az országnak, a közös hazánknak kárt okoz. A rendőrség mindhárom kérelmet betiltotta, azaz helyénvalónak tartotta kérésünket. Az egyik bejelentő azonban felülvizsgálatot kért a bíróságtól, amely végül úgy ítélte meg, hogy a rendőrségi indokok nem elég megalapozottak, ezért engedélyezte a vonulást. Ha már így történt, jó volt látni az ellentüntetők elszántságát. Mert meggyőződésünk, hogy az antiszemitizmus ellen elsősorban nem a zsidóknak, hanem a társadalomnak kell küzdenie. Az antiszemitizmus ugyanis a társadalom betegsége. A három önkormányzat által rögtönzött „Ostrom 75" kiállítás pedig igazi, autentikus válasz volt a neonáci vonulásra. Budapest ostromát, a város romjait lehetett látni a kiállítás képein, amelyek hitelesen példázták azt az irracionális borzalmat, amit a „kitörésnek" nevezett katonapolitikai döntés okozott a fővárosnak. Nincs olyan eszme, amellyel a szétlőtt és lerombolt város romjai, az utcán heverő halottak látványa magyarázható lenne.

– Bizonyára így van. Kár, hogy most már nem látható a kiállítás, és nyilván igaza van: ez méltó válasz volt a szörnyű gondolatokat felidéző szélsőjobbos megmozdulásra. Ugyanakkor a kormánypárti sajtó nem egészen ebben a hangnemben számolt be az eseményről. Ők úgy írtak, beszéltek róla, mint a hajdani hősökre való megemlékezésről – szinte himnikus hangon. Én ezt – kormányzati szempontból – még súlyosabbnak tartom, mint a bírósági döntést...

– Ezek a tudósítások – különösen azért, mert kormányközeli sajtóban láthatók, olvashatók – iszonyatos károkat okoznak az országnak. Amikor a történelmet ilyen hiteltelenül kezelik – mert azt teszik –, akkor olyanokat akarnak hősökké avatni, akik bűnt követtek el Budapest ellen. Bűnt követtek el hazánk ellen. Mindenki áldozat volt, beleértve a zsidókat, nem zsidókat egyaránt.

– Egy olyan napon beszélgetünk, amikor a katolikus egyház kis híján meghozta azt a történelmi lépését, hogy bizonyos helyeken feloldja a cölibátust, a papi nőtlenséget. Végül ez nem történt meg, és anélkül, hogy hasonló nagyságrendűnek tartanám, de a Mazsihisz mégis csak tett egy kisebb történelmi lépést, amikor beengedett a soraiba zsidó reformközösséget, noha ez eddig elképzelhetetlen volt.

– A két dolog talán csak annyiban összevethető, hogy tisztán mutatja: változó világban élünk. A Mazsihiszben óriási viták voltak ekörül. Tizennyolc évvel ezelőtt a reformzsidó közösség már kérte a felvételét a Mazsihiszbe. Tudni kell, hogy nekik eltérő szokásaik vannak, mint nekünk, neológoknak: van női rabbijuk, nem kötelező a kipa, a fejfedő viselete, egymás mellett ülhetnek a zsinagógáikban a nők meg a férfiak. Én nem ebben nőttem fel, a mi tradícióink mások. Tizennyolc esztendővel ezelőtt ezért elmentem – még nem voltam a szervezet elnöke – Schweitzer rabbihoz és Schöner Alfréd rektorhoz, hogy megkérdezzem tőlük, a reformzsidók véleményük szerint zsidó közösséget alkotnak-e vagy sem. Mindketten azt mondták, igen. A Mazsihisz közgyűlésén ezért javaslatot tettem felvételükre, amit többek között azzal indokoltam, hogy jelenleg is van – tehát akkor, 2002-ben – egy ortodox és egy neológ tagozat a Mazsihiszen belül, és jól megférünk egymás mellett, nem kell félnünk egymástól. Hiába érveltem, 95 százalékban leszavazták a kezdeményezésemet. Zoltai Gusztáv, az akkori ügyvezető és a ház ura oda is súgta nekem: „András, nagy hibát követtél el". Merthogy lényegében mindenki ellenem volt. A sors iróniája, hogy fél év múlva elnök lettem. Igaz, meg kellett ígérnem, hogy a reformközösség beemelését a szervezetbe nem fogom javasolni a ciklusom alatt. Mára a világ nagyot változott, így újra meg mertem fogalmazni azt az alapvetésemet, amely szerint akkor válik erősebbé a magyarországi zsidóság, ha minél szélesebbre tárjuk kapuinkat – persze a saját korlátjaink betartása mellett. Egy év előkészítés után a Mazsihisz vezetősége javasolta a reformközösség felvételét, amelyet aztán a közgyűlés nagy többséggel megszavazott.

– Tizennyolc év után?

– Hát igen.

– Úgy fogalmazott: az a törekvése, hogy minél szélesebb legyen az a hazai zsidó közösség, amelyet ön vezet. A magyar kormány viszont pont azon dolgozik, hogy megossza a zsidó közösséget, amit elég ügyesen el is ér azzal, hogy az EMIH-et látványosan, láthatóan támogatja, az pedig bizonyos szempontból ki is szolgálja a hatalmat...

– Minden szempontból kiszolgálja...

– Nincs esély – és ezt akartam kérdezni – a két szervezet közeledésére?

– Két dolgot szeretnék elöljáróban leszögezni: ez egy mai állapot. Mai állapot, hogy két olyan zsidó szervezet van Magyarországon, amelyek között rendkívül erős az ellentét. Ez rossz a hazai zsidóságnak – szerintem hosszú távon tarthatatlan. A másik, amit hangsúlyoznék: az EMIH jelenléte legitim, és képesek rengeteg hasznos dolgot tenni a zsidóság érdekében. Azt viszont, hogy ki képviselje a magyarországi zsidóságot, csak a magyarországi zsidóság tagjai dönthetik el. Semmilyen hatalom, semmilyen más erő nem jelölheti ki e képviseletet. Márpedig a magyarországi zsidóság leginkább a sok problémával küzdő, sokat kritizált, sokat szidott, de hitelesen működő Mazsihiszt fogadja el képviselőként.

– Mondja ezt ön, de a kormány nem önökkel tárgyal.

– Ezt a kormány tagjainak is elmondtam, jelezve, hogy ez rossz gyakorlat. A jelentős, valódi lobbierővel rendelkező nemzetközi zsidó szervezetek, de a demokratikus kormányok, illetve azok nagykövetségei is, mind a Mazsihiszt tekintik a magyarországi zsidóság képviselőjének.

– Ön mikor tárgyalt utoljára a kormánnyal?

– Két hete.

– Akkor mégis tárgyalnak?

– Igen, folyamatos a párbeszéd. Nem vagyunk megkerülhetőek – és ebben a kormány tagjaival is egyetértünk. A viták mellett folyamatos az egyeztetés, és van konkrét együttműködés. A két héttel ezelőtti megbeszélésem Gulyás Gergellyel kifejezetten biztató volt.

– Gondolom, miután nem említ konkrétumot, nem beszélhet róla, de azt a következtetést levonhatom, hogy azok a témák aprópénznek tűnhetnek amellett, hogy ki képviselheti a zsidóságot.

– Nézze, azt lényegesnek tartom, hogy kifejthettem álláspontunkat, illetve elmondhattam, hogy nemzetközi szinten ugyancsak nagyon súlyos kritikák érik a magyar kormányt a mások szerint is elfogadhatatlan gyakorlat miatt. Kértem, változtassanak. Ezenfelül szóba hoztam azokat a területeket, amelyekben a Mazsihisz partnere tud lenni, sőt, akár segíteni is tud a mindenkori magyar kormánynak.

– Szóba került a Sorsok Háza?

– Nem, én szándékosan nem beszéltem róla. Négy-öt hónappal ezelőtt, az akkori találkozásunkkor konkrét javaslatot tettem le, amire még nem érkezett érdemi válasz.

– Konkrétan mit javasolt?

– Illetlen dolog lenne, ha ezt most a nyilvánosság elé tárnám. A médián keresztül bizonyosan nem lehet feloldani ezt a lehetetlen helyzetet.

– A Sorsok Háza azonban azóta sem nyitott meg...

– Nem, és úgy tűnik, még nem is fog egy jó darabig.

– Az a megállapodás, amelyet a kormány kötött másfél éve az EMIH-hel, gyakorlatilag áll?

– Hiteles információim nincsenek róla, de azt tudom, hogy sok nyitási időpontról beszéltek már, ám nem látom azt a szakmai mozgást, amely ezt alátámasztaná.

– Ön továbbra is kitart az álláspontja mellett, hogy nem helyes, ha ez a múzeum zsidó kézben van.

– Igen, és ezt elmondtam a kormány illetékesének is.

– Akkor várható valamilyen változás?

– Tényleg nem tudom. Én elmondtam a javaslatunkat...

– Amit most nem mond el nekünk.

– Igen. Ha majd a kormány lát benne fantáziát, az előbb-utóbb ki fog derülni. Egyébként pedig nem a mi ügyünk. A Sorsok Háza kormányprojekt, de ha meghallgatnak bennünket, akkor – meggyőződésem szerint – sikeres projekt lehet belőle. Ha nem, akkor nagy eséllyel botrány lesz az egészből, ami megint csak rossz Magyarországnak. Nem a zsidóknak, Magyarországnak!

Németh Péter/Hírklikk

Púrimi tarka-barka

7

IMAIDŐK

Templomok	Péntek este Febr. 7.	Szombat reggel Febr. 8.	Péntek este Febr. 14.	Szombat reggel Febr. 15.
Hősök	17.00	9.30	17.00	9.30
Frankel L. út 49.	18.00	10.00	18.00	10.00
Hegedűs Gy. u. 3.	17.30	9.30	17.30	9.30
Szim Salom	17.00	9.30	17.00	9.30
Bét Orim	17.00	9.30	17.00	9.30

Kép a jövőből?

Nemzeti chanukka!

Magyar tudósok megállapították, hogy napi fél deci pálinka nemcsak egészséges, de kevés is.

🙏

Ne hagyd, hogy mások véleménye befolyásoljon!!! DE!!! A Gombaszakértőt azért hallgasd meg!!!

IZRAELI SZÍNES

Több százan imádkoztak a Siratófalnál a koronavírus megállításáért

„Zsidóként abban hiszünk, hogy Isten tud hozzánk gyógyulást küldeni. Nem vagyunk orvosok, de imádkozni tudunk” – mondta Avi Berman rabbi, az izraeli Ortodox Szövetség ügyvezetője.

Több százan gyűltek össze a Kotelnél, hogy a koronavírussal fertőzött emberekért imádkozzanak, írja a Jpost.com.

A helyszínen lévők imákat és zsoltárokat mondtak, énekeltek és táncoltak, és arra kérték Istent, segítsen megtalálni a gyógymódot a vírusra.

„Sok millió ember borzasztó szenvedésen megy keresztül Kínában és a világ más részein” – mondta **Avi Berman**.

Berman nemcsak azokról beszélt, akik már megfertőződtek, hanem arról a több millió emberről is, aki a vírus miatt karanténba került, illetve arról, hogy milyen nehézségekkel kell jelen helyzetben Kínának megküzdenie. Ilyen például a légitársaságok ki- és bejövő gépeinek leállítása. Hangsúlyozta, hogy Kína megtesz minden tőle telhetőt, hogy a vírus ne terjedjen tovább.

„Visszatekintünk ősapáinkra, és látjuk, hogyan imádkoztak, amikor a világ bajban volt. A kínaiak a világ népességének egyhatodát teszik ki, és sokan már az USA-ban, Európában és Ázsiában is megfertőződtek” – tette hozzá Berman.

Kibic

Túl sokan akarnak kivándorolni Oroszországból Izraelbe

95-en jöttek 2016-ban, de az idén több mint 4000-en! „Ez egy iparág. Tapasztaltuk ezt már Ukrajna és Georgia esetében is. Most ugyanezt a módszert alkalmazzuk az oroszokkal szemben” – nyilatkozta a Haaretznek az év végén a bevándorlási hivatal igazgatója Jeruzsálemben.

Slomo Mor Juszef elmondta, hogy két hónapja vezették be azt a Ben Gurion nemzetközi repülőtéren, hogy visszafordítják azokat az orosz bevándorlókat, akikről gyanítják: nem megalapozott a kérelmük az alijához. Hagyományosan azt a bevándorlót, aki benyújtja az alijakérelmet, nem lehet kiutasítani mindaddig, amíg el nem bírálják a beadványa jogosságát. Ez általában hosszú, több hónapos folyamat. Ezért azt találták ki a bevándorlási hivatalban, hogy gyorsított eljárással már a repülő-téren elbírálják a kérelmeket. A döntő többséget visszautasítják: idén már több mint 5700 ilyen eset volt a Ben Gurion repülőtéren. „Az esetek 90%-ában igazunk van, 10% a tévedés. Ezt állapította meg az utólagos ellenőrzés. Hát istenem, emberek vagyunk” – mondta a bevándorlási hivatal főnöke.

Amióta gazdasági nehézségek vannak, megnőtt a kivándorlási kedv Oroszországban

Putyin rendszere nem tudta kivédeni azt a csapást, hogy legfőbb exportcikkeinek, a kőolajnak és a földgáznak csökkent az ára a világpiacon. Emiatt a kormányzat megszorító intézkedésekre kényszerült, a lakosság egy része pedig újra az emigrációban keresi a megoldást. Csakhogy Oroszországot szankciók sújtják Észak-Amerikában és Európában, ezért kevés jó hely maradt a kivándorlásra. Izrael ilyen célpont lett, de a lelkesedés az új orosz alija iránt igen visszafogott. Erős a kétség: nem a zsidó identitás keresése vonzza az orosz kivándorlókat, hanem a magasabb életszínvonal. Ráadásul Oroszország és Izrael viszonya is feszültebbé vált, és ennek a levét a két állam polgárai isszák meg.

Oroszország nyomulását gyanakodva figyelik Izraelben

Putyin és Netanjahu évente legalább egyszer találkozik egymással, a telefonkapcsolat pedig állandó. Izraelben megrendezték az orosz, az amerikai és az izraeli nemzetbiztonsági főtanácsadó első találkozóját, melyet több is követ majd – állítják a résztvevők. Csakhogy azóta Trump kivonta csapatainak nagy részét Szíriából, és helyükre oroszok és törökök érkeztek. A kurdok, akiket Izrael aktívan támogatott, kénytelenek voltak lepaktálni Asszad elnökkel, hogy életben maradhassanak.

Még aggasztóbb Izrael számára Irán nyomulása. Nemrég közös hadgyakorlatot tartott az orosz, a kínai és az iráni flotta. Ez komoly aggodalmat kelt, hiszen Irán a zsidó állam létjogosultságát sem ismeri el.

Kémeket küld Putyin Izraelbe?

Az a kémelhárítás gyanúja, hogy az orosz bevándorlók között lehetnek olyanok, akiket hírszerzés céljából küldtek. Ennek már régi hagyománya van: Sztálin azért támogatta a zsidó állam megalakulását, mert abban bízott, hogy ügynökei szovjetbarát rendszert hoznak ott létre. Sztálin számításai nem váltak be, de azóta gyanakvással kísérik az Oroszországból érkezőket. Ezzel is magyarázható, hogy ezerszámra utasítják ki a bevándorolni szándékozó orosz turistákat a Ben Gurion nemzetközi repülőtéren. A bevándorlási hivatal igazgatója nem hagyott kétséget afelől, hogy jövőre is folytatódni fog a szigorú gyakorlat: gyorsított elbírálással megfosztják az alija lehetőségétől azokat az orosz turistákat, akiknek a jogosultságát nem tartják megfelelőnek.

Fühü

Zsidónak számít-e a petesejt?

A tel-avivi főrabbinátus elhatározta, hogy felkutatja azokat az izraeli lombikbébiket, akik nem zsidók által adományozott petesejtből fogantak. Ők ugyanis a rabbinátus szerint nem számítanak zsidónak.

Vallási vezetők már jó ideje vitatkoznak azon, hogy egy lombikbébi esetében a gyermek kinek a vallását kapja meg, a petesejtet adományozó nőjét vagy azét, aki megszülte őt. Mivel Izraelben nem vezetnek nyilvántartást a donorok származásáról, és sokan amúgy is külföldön végzik el a mesterséges megtermékenyítést, így a rabbinátus a lombikbébi eljárás útján megfogant gyerekeket ez idáig zsidóként ismerte el.

Most azonban a Ynet információi szerint a tel-avivi főrabbinátus úgy határozott, hogy felkutatja azokat a lombikbébiket, akik nem zsidó nők által adományozott petesejtből születtek. A rabbinátus ugyanis úgy ítélte meg, hogy ezek a gyerekek nem zsidók, és be kell térniük a vallásba ahhoz, hogy zsidóként élhessenek Izraelben.

A portálnak sikerült megszólítania a rabbinátustól Butbul rabbit, aki elmondta, hogy évente 7-8 ezer olyan gyerek születik, akiket most ugyan zsidónak tekintenek, de nincs róluk megfelelő információ, és így még az is elképzelhető, hogy minden harmadik világi izraeli valamilyen vegyes egyesülésből születhetett, anélkül, hogy erről bárkinek is tudomása lenne.

A rabbi szerint ezért be kell azonosítani a lombikbébi eljárással születetteket, és amennyiben kiderül, hogy nem zsidó nőtől származó petesejtből fogantak meg, rá kell őket venni, hogy önként vállalják a betérési procedúrát. Erre pedig azért van szükség, hogy megóvják Izrael népét a keveredéstől.

A Ynet arra is kíváncsi volt, hogy adatok hiányában hogyan lesz képes a rabbinátus megtalálni a nem zsidó donorok jóvoltából megszületett gyerekeket. Butbul rabbi válaszából kiderült, hogy a rabbinátus több kórházzal és magánklinikával is kapcsolatba lépett, és egészségügyi dolgozóktól fogják megszerezni a szükséges információkat.

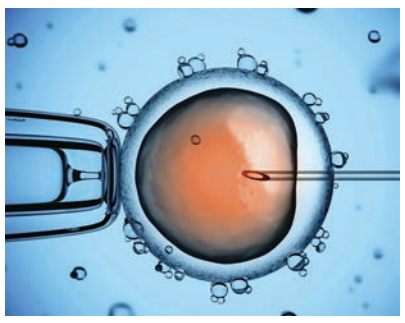

Kibic

Megalakulása óta több mint 3 millió új bevándorló érkezett az országba

A központi statisztikai hivatal legfrissebb adatai szerint az állam létrehozása óta több mint 3,3 millió fő vándorolt be Izraelbe, körülbelül 44%-uk 1990 után.

2018-ban összesen 37.200 fő költözött Izraelbe, köztük 3500 „visszatérő állampolgár” volt. Ez 6,6 százalékos növekedés 2017-hez képest.

A 2018-as bevándorlók legnagyobb része, körülbelül 10.500 fő Oroszországból, míg 6400 Ukrajnából, 2400 az Egyesült Államokból és 2400 Franciaországból érkezett.

A jelentés megállapította, hogy az új zsidó bevándorlók többsége nő (51,1%) és 15–64 év közötti (69,4%) volt, átlagéletkoruk 33,9 év.

2019. január és október vége között mintegy 27.300 új bevándorló érkezett Izraelbe, 20 százalékkal több, mint az előző év azonos időszakában.

A statisztikai hivatal adatai szerint a bevándorlók 85%-a elégedett az életével Izraelben, ez az érték a többi izraeli zsidó körében 92%.

A legtöbben a volt Szovjetunióból érkeztek

A hivatal rámutatott az országba belépő afrikai menedékkérők erőteljes csökkenésére is. 2018-ban már egyetlen személy sem szerepelt ebben a kategóriában.

A hatóságok szerint 2018-ban mintegy 2700 menedékkérő távozott, és 33.600 eritreai és szudáni migráns maradt év végére az országban.

A korábban közzétett statisztikák szerint 2018 volt az első esztendő, amikor a zsidó bevándorlók száma meghaladta a nem zsidókét.

Az izraeli visszatérés törvénye értelmében bárki, aki rendelkezik legalább egy zsidó nagyszülővel, jogosult az állampolgárságra. Azonban ha az az egy zsidó nagyszülő férfi, bár a bevándorlásért folyamodó személynél elfogadják a zsidó gyökereket, nem számít majd zsidónak, így például nem házasodhat a rabbinátus alatt.

ujkelet.live

Főrabbinátus: az etióp zsidók zsidók

A Főrabbinátusi Tanács úgy határozott, megerősíti az etióp Bejte Jiszráel közösség elismerését zsidóként, összhangban Ovadja Joszéf rabbi korábbi határozatával, miután a tagok származását egyes tisztviselők többször megkérdőjelezték, számolt be a hírről a Kan közszolgálati műsorszolgáltató.

Jehuda Deri

Az 1970-es évek elején az akkori főrabbi, Joszéf, úgy döntött, hogy a közösség tagjai zsidók.

Az izraeli kormány évekig ellenállt az etióp zsidók Izraelbe költöztetésének, de végül több tízezernek segített hazatérni különböző mentési akciókon keresztül. Az izraeli társadalomba való beilleszkedésük nem volt zökkenőmentes, és gyakran megkülönböztetésben részesítették őket. Különösen igaz ez a helyi rabbinátusokra, melyek mindenféle feltétel teljesítésére kényszerítették az etióp zsidókat, mielőtt engedélyezték volna házasodásukat.

A döntést novemberben Joszéf otthonában, a jeruzsálemi Har Nof szomszédságában tartott rendkívüli ülésen fogadták el. A Hááre napilap szerint **Jehuda Deri**, Beér-Seva főrabbija és a Sasz párt elnökének, **Arije Deri** belügyminiszternek a testvére az egyik személy, aki segítette a határozat elfogadásának folyamatát.

Szeretném elmondani, hogy Maran [Ovadja Joszéf rabbi] azon döntésével, hogy az etióp közösséget Izrael földjére hozza és minden szempontból zsidóként ismeri el őket, olyan döntést hozott, amely egy egész közösséget megmentett” – mondta Deri az ülésen. *Sajnálatos módon még az 5774-es (2014-es) határozat is nehézségekbe ütközött néhány rabbinátus körében. Azt javaslom, hogy Maran halálának évfordulóján az otthonában ismételten kerüljön ratifikálásra az 5774-es határozat, miszerint az etióp közösség tagjai Maran és más tórabölcsek döntése szerint minden tekintetben kóser zsidók.*

Remélhetőleg a státusz újbóli megerősítése véget vet a rabbinátusi rendszerben tapasztalt harcnak.

Körülbelül 140.000 etióp zsidó él a 9 millió lakosú Izraelben. Sokan modern oktatás nélkül érkeztek, majd munkanélküliségbe és szegénységbe süllyedtek.

ujkelet.live

ZSIDÓ VILÁGHÍRADÓ

Nagy-Britannia

Kampány kezdődött a Brightonban 1875-ben felavatott Middle Street-i zsinagóga felújítására, amit a „Történelmi Anglia” kormányzati szervezet az ország tíz legszebb zsinagógája közé sorol. A szervezők a munkálatok elvégzéséhez százezer fontot kívánnak összegyűjteni. A Jewish Chronicle tudósítása szerint az egykori templom a jövőben a zsidó örökséget bemutató kulturális központ lesz, amely nyitva áll majd diákcsoportok és az érdeklődők számára. Kiállításokat és művészeti eseményeket is fognak rendezni a felújított épületben.

Az első zsidók a 18. század közepén telepedtek le Brightonban, számuk jelenleg megközelíti a tízezer főt. A városban négy zsinagóga található, és a különböző hagyományokat követő közösségek számos intézményt működtetnek.

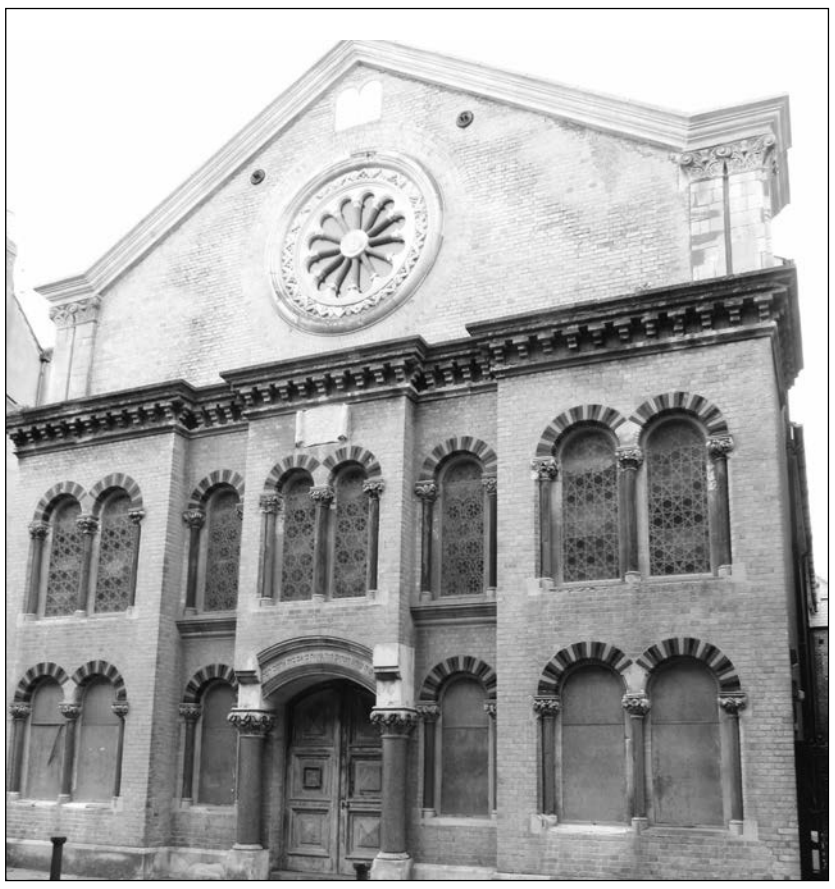

Nagy-Britannia. A brightoni templom a jövőben a zsidó örökséget bemutató kulturális központ lesz

Franciaország

Az auschwitzi koncentrációs tábor felszabadításának 75. évfordulója alkalmából a CRIF, a francia zsidó ernyőszervezet kezdeményezésére emléktáblát avattak a lyoni Antiquaille kórházból elhurcolt zsidó gyerekek emlékére. 1944 februárjában a Gestapo hetvenöt elfogott gyereket a kórházban helyezett el, ahol a sebesült és mozgásképtelen ellenállókat is őrizték. A legkisebb négy hónapos, a legidősebb tizennégy éves volt. Negyvenöt gyereket később Auschwitzba hurcoltak, közülük csak egy tért vissza. Az ünnepségen a lyoni Albert Camus középiskola diákjai egy-egy szál virággal emlékeztek a fiatal áldozatokra, akiknek a neveit a Saint-Just kollégium hallgatói sorolták el. A megemlékezésen a zsidó közösség és a város képviselői mellett Jean-Michel Blanquer francia oktatási miniszter is részt vett.

Franciaország. A lyoni megemlékezés

Spanyolország

José Luis Martinez-Almeida madridi polgármester bejelentette, hogy Spanyol Zsidó Múzeumot létesítenek a városban. Az önkormányzat döntése szerint ötvenéves ingyenes használatra adják át az épületet, a beruházás költségeit pedig a Spanyol Zsidó Alapítvány fedezi. A múzeum megnyitása lehetővé teszi, hogy Madrid is egyik állomása legyen a nagy érdeklődéssel kísért szefárd zarándokútnak, amely mostanáig elsősorban Toledót, Barcelonát és Sevillát érintette. Az új intézmény a szefárd örökség bemutatása mellett kulturális központként is működik, ahol kiállításokat és művészeti találkozókat fognak rendezni. A tervek között szerepel más zsidó múzeumok és magángyűjtemények időszakos bemutatása is. A projektet kezdeményező alapítványnak Spanyolországon kívül más államokban is sok támogatója van.

Spanyolország. José Luis Martinez-Almeida madridi polgármester (balra) részt vett a holokauszt nemzetközi emléknapján tartott gyertyagyújtáson

Görögország

A Jón-tengerben fekvő 400 km nagyságú Zakynthost sokan az „igazak szigetének” nevezik. A második világháború idején az itt élő 275 zsidó a görögkeleti egyház és a helyi lakosság segítségével menekült meg. Az olasz fegyverszünet után, 1943-ban német katonaság szállta meg a szigetet. 1944 tavaszán a nácik elhatározták a deportálást, és a német parancsnok Loukas Karrer polgármestertől a zsidók listáját követelte. A polgármester és Demetriou Chrysostomos püspök azonban megtagadták a névsor kiadását. Többszöri sürgetés után a szigeten élő zsidók helyett kettőjük nevét adták meg a megdöbbent parancsnoknak. Loukas Karrer közben a zsidókat a sziget belsejébe telepítette, ahol a megszállók 1944. októberi menekülési görög családoknál voltak elhelyezve. A háború után hittestvéreink többsége elhagyta a szigetet, és mindössze ötvenen maradtak. 1953 augusztusában hatalmas földrengés rázta meg Zakynthost, amely romba döntötte a zsidó negyedet és a két zsinagógát is.

A Jad Vasem a püspököt és a polgármestert 1978-ban a Világ Igazai közé sorolta. A Görögországi Zsidó Hitközségek Szövetsége 1992-ben az egyik zsinagóga megmaradt kapujánál márványoszlopot állított az emlékükre. A szigetnek jelenleg nincs állandó zsidó lakosa.

Görögország. A polgármester és a püspök emlékére állított márványoszlopok

Kovács

Mojzes Ivrat rovata

Anyám, a taxi és a zsinagóga

(hát ez már régen volt...)

1. Anyám

Egyszer már meg kéne nézni, naponta megy el mellette a villamosom, mondtam. Na jó, volt a válasz.

Aztán egy pénteken, előzetes telefonozás után, beállítottam hozzá (ecsémékhez). Puccparádéban, indulásra készen várt. Ildikó még megmutatta a beszélős méregdrága palmtopos mobilját, amit a kfki-s Aratóék majd fel fognak tunningolni brei-használatra, és akkor itt a kánaán (gondoltam, tiszta kidobott pénz, de ha már valaki túl van a vásárláson, akkor legalább én ne vegyem el a kedvét), persze a masina egyenlőre egy fiók mélyén várta a csodakódokat, no meg a brei-lyukazásos rátétet az érintőképernyőre...

Ahogy ballagtunk kettesben a taxihoz, kérdeztem tőle, hogy a retikül mellett az a kitömött szatyor minek kell nekünk a mai programhoz. Kell és kész, hangzott a korrekt válasz, de aztán már mondta magától is, hogy én ide nem jövök már vissza, elegem van abból a nőből! Nu, jó kis helyzet, szóval én most tulajdonképpen szöktetem az anyámat. Node hát így nem lehet elmenni, próbálkoztam. De igen!, és én már tudtam, hogy a legokosabb, ha most egy darabig erről nem beszélünk...

2. A taxi

Ugyebár annyit kellett volna csak mondanom, hogy a Frankel Leó úti zsinagógához vigyen. De én ezt nem így mondtam. Menjünk a Frankel Leó úton kifelé, majd szólok meddig. Miért, nem tudod hány szám? mondja anyám (na ja!). Arra a kérdésre aztán, hogy még meddig menjünk, végre kinyögtem, hogy hát abba a házba megyünk, amelyikben a zsinagóga van. Hát igen... Sőt a java még csak most jött. Fizettem, kiszálltunk, és indulunk a bejárat felé. Két-három megtermett ürge, fekete tüsihaj, szúrós szem. Miazistenvanitt?! Gyorsan végigfutott az agyamon, hogy igen, most ilyen a helyzet, na ja. De mi van, ha megkérdezik, hogy mit akarok én itt, meg van-e tagsági igazolványom, és egyáltalán. Közben lépegettünk, persze esett, szorongattam az esernyőt, a pofák meg már kiszúr-tak, és éreztem, hogy méregetnek. Anyámat hoztam, csak idejöttünk, mert hallottuk, hogy itt lesz (te jó isten, minek is hívják ezek a misét?!), gondoltam magamban, meg azt is, hogy a francba, hát nem látjátok, hogy zsidó, és szorongattam anyám karját, mint egyetlen hiteles személyi igazolványomat. Közben persze én is meresztettem a szememet (nem vagyok ideges, nem vagyok ideges), ezek meg, amint odaértünk, segítőkészen kinyitották az ajtót, köszöntek (valami sábeszes izémicsodával), én meg, csak bólintottam, és bent voltunk, anyám pedig; most már aztán igazán tedd fel a kaplit, mi az, hogy nem hoztál magaddal?, én meg csak dünnyögtem valamit, hogy majd bent adnak, de nem értettem az egészet. Aztán megpróbáltam elképzelni, hogy is nézhettünk ki, mi ketten az anyámmal, és rájöttem a megoldásra. A nagy fekete ballonkabát volt rajtam, meg az a hegedűsaháztetőn típusú fekete sapka. Mivel pedig már igencsak el kéne mennem borbélyhoz (számba lóg a bajszom!), így terebélyes és bizony inkább ősz, mint fekete szakállammal, közepesen táskás szememmel pont úgy néztem ki, mint ahogy jöttem is, egy öreg zsidó a vén anyjával. Vagyishogy a saját ábrázatom volt a személyi igazolványom! Engem, aki az egy alef betűn kívül semmit se ismerek meg az énekes könyvükből, aki számára ez az egész hókusz-pókusz egy misztikus és érthetetlen kavalkád, engem ezek az emberek maguk közül valónak ismertek el!

Hát mit mondjak, meghatódtam.

3. És a zsinagóga

Bent, találtam egy meglehetősen vacak, papírból összeeszkábált kipát (összevissza csúszkált a fejemen), majd rövid téblábolás után az egyik tüsihajú segítőkészen leültette anyut a női szakaszon (amelyik hely neki persze nem volt jó, mert onnan nem lehetett rendesen látni, na ja!), én pedig megindultam helyet keresni. Ez nem volt túl egyszerű feladat, mert mindenütt neveket láttam ráragasztva az üléshez tartozó asztallapra. Eleinte arra gondoltam, hogy ezek a helyek le vannak foglalva, aztán láttam, hogy minden ülés „tartozik” valakihez, tehát ez nyilván csak valami adomány befizetését jelzi. Eközben azért majd az egész férfi szárnyat bejártam, végül úgy döntöttem, hogy ha már úgyis „más” helyére ülök, akkor legalább jó előre megyek, így aztán megállapodtam a jobb szárny második sorának a baloldali szélén. Énekes könyvet nem vettem a bejáratnál, mert láttam, hogy azzal sokra nem mennék, úgyhogy gondoltam, majd figyelem a többieket. A rabbi, mikor észrevett odaköszönt felém, én meg (most már rutinosan) visszabólintottam (ezzel a szakállal végülis, akár konkurenciának is gondolhatott!). Valahogy az volt az érdekes, hogy semmiből se tudtam észrevenni, hogy most tulajdonképpen elkezdődött-e már ez az izé, vagy még nem, mert ugyan a rabbi hol magában, hol hangosabban időnként mondott valamit, de az emberek (a hívek!?) tovább trécseltek, a frissen jötteket pedig nagy ovációval fogadták, stb.

Szóval jópofa volt a mise (vagy mifene). Különülés! Ezek a temperamentumos zsidók különben biz-tos nem bírnának magukkal (meg egymással). Ráadásul az a nagy és folyamatos pofázás, ami ott ment! (Áhitat óne) Nomármost, ha én vagyok a rabbi..., na jó, hagyjuk, végülis nem én vagyok. Aztán még abban is elbizonytalanodtam, hogy tulajdonképpen melyik is a rabbi, mert volt egy, aki ott elöl, de háttal állva folyamatosan mondta a magáét, énekelve (nu, elég hamisan, szóval a magascé az nem ment neki annyira (vagy így volt a kottában...?)), de volt egy másik is, egy öltönyös, aki egyszercsak fogta magát, előcibált valahonnan hirtelen egy ujjatlan kabátot (pedig nem volt hideg), oszt magára kapta, fölpenderült valami dobogóra, és jó kis köpködő hangon (fele héberül lehetett, legalábbis nem értettem) valami olyat mondott, hogy Mózes azért nem mehetett be a Kánaánba, mert amikor a kősziklából vizet fakasztott, akkor nem dicsőítette az Istent, amivel így valamit megbecstelenített (talán a vizet?), és ezért.

Hát én néztem körül, látva a sok okos tekintetet, nyilvánvaló volt, hogy ezt a többiek se értették, de az ilyen templomi dolgok mindig akkor a legjobbak, amikor senki sem érti, viszont utána jókat énekeltünk. Volt egy-kettő, amit én is ismertem, persze a szövegét azt nem. Csak úgy néztem, hogy a sok mezei, hogy tudja a héber énekeket, szóval az egész roppant jópofa volt.

Ja! Azt még nem is mondtam, hogy akiről végül kiderült, hogy ő volt a rabbi (a másik meg a kántor), az a bölcs (!) beszéde előtt hátrajött a trécselők közé, oszt ő is beszállt a dumálásba, Jókat röhögtek időnként, miközben az a szerencsétlen ott elöl, meg csak mondta a magáét, kántált, időnként elbicsaklott a hangja. Azért voltak néhányan, akik ötletszerűen (kiszállva az aktuális konzultációból) egy kicsit vele kántáltak, aztán időnként bemondtak valamit a többieknek (nyilván nem akartak egy licitből se kimaradni...).

(Hát nem csodálom, hogy ezt a fajtát nehéz fanatizálni...)

Szóval valahogy így volt.

APRÓ-HIRDETÉS

VEGYES

Üzemorvosi, háziorvosi rendelés Zuglóban, Vezér u. 156. VITAPHARM. Hétfő–szerda 15–16-ig. Dr. Szigeti Miklós, tel.: 220-0230.

Műfogsorrögzítés miniimplantátumokkal. Bp., Szt. István krt. 4. III. 1. 320-4778. www.drviragdental.hu és www.mini-implantatum.hu

Licites eljárással eladó a Bp. III., Czetz János utcában lévő 30 m^2-es önálló garázs, 6.000.000 Ft indulóáron. Érdeklődni lehet munkaidőben a 06-30-217-3460 telefonszámon.

Pedikűr-manikűr! Várjuk kedves vendégeinket a Lollo szalonban, a 1085 Bp., Gyulai Pál utca 6. szám alatt. Bejelentkezés: pedikűr, lábápolás: 06-30-210-3271; kézápolás, manikűr, műkörömépítés: 06-30-556-4696.

Idősgondozói munkát vállalok többéves németországi tapasztalattal. Megbízható, középkorú, kedves, empatikus készséggel rendelkező nő vagyok, nagyon szeretem az idős embereket. +36-30-817-9027, kurazsikft @gmail.com

Megbízható budapesti munkatársakat keresünk gyógyszertámogatási alapítvány létrehozásához, havonta maximum pár órás, kötetlen, díjazás nélküli munkákra. Telefon: (06-1) 321-3497, esti órákban.

Gyűjtő venne bélyeggyűjteményt, képeslapokat. 06-20-522-5690, este 06-1-322-8439.

Információt keresünk Ornstein Juditról. Meghalt 18 éves korában, 1944 szeptemberében, Budapest bombatámadása során. Fogtechnikusnak tanult. A Damjanich utca 54. sz. alatt működő zsidó Dolgozó Lányok Otthonában (D.L.O.) lakott. Judit tanára Klári néni (vezetéknevét keressük); az otthon igazgatója 1941-ben Szekulesz Artúrné volt. Judit Hajdúnánáson nőtt fel, budapesti napjait alatt naplót írt, amely 2019-ben egy izraeli archívumban bukkant fel. (Lásd Haaretz újság 1.5.19, 1.6.19. „Ann Frank in Budapest”.) Értesítést vár: Susannah Sherry, Ornstein pál (Judit bátyja), és felesége, a szendrői születésű Brunn Anna családja (Watertown MA, USA). Mobil: +1 5084542155, e-mail: ssherrymd@gmail.com

73 éves, agilis, zenét, táncot, színházat, utazást kedvelő férfi jólelkű társát keresi 60-70 éves, budapesti hölgy személyében. 06-20-282-7808, a reggeli és az esti órákban.

Régiség, festmény, ékszer, hagyaték vétele a legmagasabb áron, azonnali készpénzfizetéssel. Kárai Galéria, 1077 Budapest, Wesselényi u. 9., a Dohány-zsinagóga mögött. Elérhetőségek: 06-1-344-2728, 06-20-924-5370, karaigaleria@karaigaleria.hu, 25 éve a magyar műkereskedelemben.

ÚJ ÉLET
a Magyarországi Zsidó Hitközségek Szövetségének lapja
1075 Budapest, Síp u. 12.
Telefon/fax: 322-2829
E-mail: ujelet@mazsihisz.hu
Főszerkesztő: Kardos Péter
Olvasószerkesztő: Gábor Zsuzsa
Kiadótulajdonos: Mazsihisz
Előfizetési díjak:
Belföldön: 1 évre 4800 Ft
Külföldre 6800 Ft/év
USA és Izrael: 7500 Ft/év
Az összeg valutában is befizethető az aktuális árfolyamon.
OTP bankszámlaszám: 11707024-22118480
OTP SWIFT kód: (BIC) OTPVHUHB
IBAN: HU66 1170 7024 2026 2095 0000 0000
Terjeszti a Magyar Posta Rt. Hírlap Üzletág, előfizethető a kiadónál.
Postacsekk: 11707024-22118480
Terjesztéssel kapcsolatos reklamációk intézése a 06-(1)-767-8262-es számon.
Szedés, tördelés: WolfPress Nyomdaipari Kft.
Nyomdai munkák: mondAt Kft., www.mondat.hu
Felelős vezető: Nagy László
ISSSN 0133-1353

Az Igaz Emberek megsegítéséért

Az Igaz Emberekért Alapítvány 2019-ben is folytatta 27 évvel ezelőtt megkezdett tevékenységét, anyagi források gyűjtését az Igaz Emberek számára. Ők azok, akik a második világháborúban, a nyilas terror idején a saját életük kockáztatásával mentettek zsidó életeket. A zsidó állam tiszteleteként és hálájaként kapták a Jad Vasem Intézettől a Világ Igaza kitüntetést. A világon mindenütt megbecsülés övezi a kitüntetetteket.

Az itt élő Igaz Emberek ma a legtöbb idős emberhez hasonlóan egészségügyi, szociális, mentális gondokkal küzdenek. A hajdan több mint 700 magyarországi kitüntetettből 2020-ban már csak 10-en vannak életben. Valamennyien kisnyugdíjasok, akik fokozott figyelemre, törődésre szorulnak.

Alapítványunk a támogatásukhoz forrást az egykori üldözöttektől és hozzátartozóiktól, más együttérző magánszemélyektől, valamint hitközségektől gyűjtött, közülük tízen több alkalommal is küldtek adományt. 2019-ben 41 magánszemélytől és szervezettől összesen 1.042.000 Ft adomány érkezett alapítványunkhoz. Ezt az összeget egészítette ki az adózó magánszemélyek rendelkezése adójuk 1%-áról, amelyet az alapítvány javára tettek. A rendelkezések alapján 62.716 Ft-ot utalt át az adóhivatal az alapítvány számlájára. Alapítványunk a kapott forrásokból kizárólag a forrásgyűjtéssel és a támogatásokkal összefüggő költségekre ad ki pénzt: így bank- és postaköltségre, hirdetésre. Az alapítványnak fizetett munkatársa nincsen, működtetését a kuratórium tagjai végzik, díjazás nélkül.

A beérkezett pénzből a szociális körülményeiket, aktuális helyzetüket is figyelembe véve nyújtottunk anyagi támogatást az Igaz Embereknek, éves szinten 150.000 Ft-tól 340.000 Ft-ig. Támogatásukra – az adományozóval történt egyeztetés alapján – az előző évből áthozott forrást is felhasználtunk. Folyamatos kapcsolattartásunk alapján, helyzetük váratlan rosszabbodása esetén gyorsseséllyel siettünk segítségükre. A támogatásokkal igyekeztünk kifejezni hálánkat egykori tettükért a Jad Vasem magyarországi kitüntetettjeinek.

Ezúton is őszinte köszönetünket fejezzük ki az adományozó magánszemélyeknek és szervezeteknek, az 1% adójukról az alapítvány részére rendelkezőknek.

Kérjük régi adományozóinkat, hogy a nehezebb anyagi viszonyok ellenére tartsanak ki mellettünk, és reméljük, hogy újak is csatlakoznak hozzájuk. Az új adományozók telefonon igényelhetnek csekket a 398-0766 telefonszámon az esti órákban, vagy az alábbi számlaszámra küldhetik hozzájárulásukat:

OTP Bank, 11707024–20313964

A személyi jövedelemadó 1%-át az alábbiak szerint kérjük felajánlani a Jad Vasem-kitüntetettek megsegítésére.

Igaz Emberekért Alapítvány
Adószám: 18040094-1-42

Amint említettük, sajnos már csak 10 Igaz Ember van életben Magyarországon. Többségük 90 év feletti, tehát nagyon korlátozott az az idő, amíg egyáltalán segíthetünk.

Az Igaz Emberekért Alapítvány kuratóriuma

IMAIDŐK

Templomok	Péntek este Márc. 6.	Szombat reggel Márc. 7.	Péntek este Márc. 13.	Szombat reggel Márc. 14.
Hősök	17.00	9.30	17.00	9.30
Frankel L. út 49.	18.00	10.00	18.00	10.00
Hegedűs Gy. u. 3.	17.30	9.30	17.30	9.30
Thököly út 83.	17.30	9.30	17.30	9.30
Hunyadi tér 3.	18.00	10.00	18.00	10.00
Bethlen tér 2.	17.30	9.30	17.30	9.30
Nagyfuvaros u. 4.	17.30	8.00	17.40	8.00
Scheiber S. u. 2.	18.00	9.00	18.00	9.00
Kazinczy u. 27.	17.30	8.00	17.40	8.00
Kórház (Amerikai u. 53.)	15.30	7.30	15.30	7.30
Páva u. 39.	18.00	9.30	18.00	9.30
Dózsa Gy. út 55.	17.00	9.00	17.00	9.00
Berzeviczy u. 8.	18.00	9.00	18.00	9.00
Károli G. tér 5.	18.00	9.00	18.00	9.00
Visegrádi u. 3.		9.00		9.00
Dessewffy u. 23.	17.30	9.00	17.40	9.00
Teleki tér 22. (szefárd)		9.30		9.30
Pesterzsébet (Vörösmarty u. 8.)	17.00		17.00	
Vidéken				
Hódmezővásárhely (Szt. István tér 2.)	17.00		17.00	
Vác (Oberlander Endre tér 1.)	17.00		17.00	
Kecskemét (Nagykőrösi út 5.)	18.00		18.00	
Székesfehérvár (Várkörút 19.)	18.10		18.10	
Győr (Kossuth L. u. 5.)	17.00		17.00	
Szeged (Gutenberg u. 20.)	18.00	9.00	18.00	9.00
Debrecen (Pásti u. 4.)	17.20	8.00	18.00	8.00
Nyíregyháza (Mártírok tere 6.)	17.20	8.00	17.30	8.00
Miskolc (Kazinczy u. 7.)	17.15	8.00	16.50	8.00
Pécs (Fürdő u. 1.)	17.30	8.30	17.30	8.30
Kiskunhalas (Petőfi u. 1.)	17.00		17.00	
Szombathely	17.00		17.00	
Kaposvár (Berzsenyi u. 14.)	17.00		17.00	
Nagykanizsa (Fő u. 6.)	17.00		17.00	

NAPTÁR

Március 3. kedd	Ádár 7.	Zájin Ádár
Március 6. péntek	Ádár 10.	Gyertyagyújtás 5.19
Március 7. szombat	Ádár 11.	Szombat kimenetele 6.24
Március 9. hétfő	Ádár 13.	Eszter böjtje
Március 10. kedd	Ádár 14.	Púrim
Március 13. péntek	Ádár 17.	Gyertyagyújtás 5.29
Március 14. szombat	Ádár 18.	Szombat kimenetele 6.34

Olvasói levél

Felújítva, elfelejtve?

Sokáig vártam, gondolkodtam, hogy eldöntsem: Csak engem zavar az amúgy „tökéletesen” felújított Kozma utcai holokauszt-emlékmű, vagy más is észrevette az ezáltal kialakított „hiányosságot” vagy csak bennem felmerülő hiányérzetet...

Kisgyerek korom óta, mióta az eszemet tudom, Édesanyámmal zl. rendszeresen kijártunk az anyai nagyszülők sírjához, közben letettünk egy-egy kavicsot Édesapám zl. neve alá a bori táblánál. (Csak később derült ki, hogy nem Borban, hanem Buchenwaldban hunyt el.) Amikor ezek a feliratok készültek, még sokan nem tudtak a hozzátartozókról, vagy reménykedtek, hogy élve előkerülnek... Így később az igazság tudatában megpróbálták utólag felvésetni az elhunyt nevét, vagy – és ezek voltak többségben – egyszerűen odaírták tollal, ceruzával a már bevésett rokon neve mellé, alá elpusztított hozzátartozóik nevét.

Legutóbbi sírlátogatásom alkalmával, a ravatalozó felől megpillantva, jó érzéssel láttam a szépen felújított Emlékfalak sorát. Közelebb menve, már hiába kerestem a ceruzával, egyetlen emlékként felírt Ferenc nevű nagybátyám nevét, aki úgy tűnt el a holokausztban 19-20 éves korában, hogy egészen az elmúlt hónapokig senki nem tudott róla a családban. Sajnos már nincs is kinek elmondani testvéremen és egyetlen unokahúgán kívül.

Visszatérve Kanadába, sokáig bántott, hogy így még ez az emlék is eltöröltetett!

És mit hoz a sors! Az Arolsen Archives által közzétett weboldalon megtaláltam a nevét, az adatait. Ő is, mint a testvére, Buchenwaldban végezte. Ekkor 20 éves volt.

Én megtaláltam a kitörölt nevet, de hova tűntek azok a nevek és ki fogja keresni őket, ha már az ő hozzátartozóik is a temetőben nyugszanak, és egyetlen emlékük csak ez a kézzel felírt nevük volt?

Landeszman György

Programajánlat

MÁRCIUS

Spinoza Színház
(1074 Budapest, Dob u. 15.)

Március 3. (kedd) 19 óra: Kálmán Imre, az operettkirály – zenés dráma
Március 4. (szerda) 19 óra: Mózestől Jézusig – a 02. 26-i előadás ismétlése
Március 7. (szombat) 19 óra: A lidérc – misztikus dráma. Premier
Március 9. (hétfő) 19 óra: Orosz-zsidó dallamvilág
Március 12. (csütörtök) 19 óra: A Pulitzer-ügy – dokudráma
Március 16. (hétfő) 19 óra: Rangos-esték: Vitray Tamás
Március 17. (kedd) 19 óra: A lidérc – misztikus dráma
Március 19. (csütörtök) 19 óra: Gábor György: Mózestől Jézusig
Március 21. (szombat) 19 óra: Fülke – pszichothriller
Március 22. (vasárnap) 19 óra: Herzl – kávéházi dráma
Március 23. (hétfő) 19 óra: Kálmán Imre, az operettkirály – zenés dráma
Március 24. (kedd) 19 óra: Gengszterek – tragikomédia
Március 25. (szerda) 19 óra: Pionírszív – monodráma
Március 26. (csütörtök) 19 óra: Fellegi–Brel-koncert
Március 28. (szombat) 19 óra: Gerlóczy Zsigmond: Ádám – zenés elmélkedés
Március 29. (vasárnap) 15 óra: Szenes Hanna – zenés játék
Március 30. (hétfő) 19 óra: Frida – zenés játék

Generációk Klubja
(Hunyadi tér 3. I. emelet)

Március 2.: „A szabadság kis körei” témát Kaczvinszky Barbara és Németh Péter boncolgatja.
Március 9.: Szántó Edit (ORZSE) folytatja előadás-sorozatát.
Március 16.: A klub vendége Deák Gábor!
Március 23.: Rózsa Péter (a 168 óra főszerkesztője, a Klubrádió munkatársa) aktuális témákban tart előadást.
Március 30.: A zongoránál Fűzy Gábor!
Az előadások 15 órakor kezdődnek.

Budai Micve Klub
(II., Frankel Leó út 49.)

Március 1. (vasárnap) 18.00: Kútvölgyi Erzsébet Kossuth-díjas színésznő a Budai Micve Klub vendége. Beszélgetőtársa: Bóta Gábor újságíró. Belépő: 500 Ft.
Március 6. (péntek): Zájin ádári halvacsora
Március 22. (vasárnap) 18.00: Púrimi gálakoncert
Március 29. (vasárnap) 18.00: Klubest. Ezúttal a Hölgy aranyban című amerikai filmet tekinthetik meg kedves vendégeink.

15 éves a Klezmerész

15 évesek lettünk. Az első 15 év egy ember életében a legnagyobb változás, fejlődés időszaka. Hogy alakult ez nálunk?

Az embrionális állapotunk 2004 késő őszétől tartott 2005. februárig, az első koncertünkig. „Szülészorvosunk” **Lisznyai Mária,** a Dohány templom orgonaművésze volt. Éveken keresztül ő működött közre az együttes stílusának kialakításában. Az egész kezdet őrült zenekedvelők kísérlete volt. Már a névválasztás is. Mi az, hogy Klezmerész? Hegedűsünk, **Zala Juci** találta ki, és mi azonnal igent mondtunk. Klezmerész vagy klez-merész, mindkettő érvényes ránk, de a merészség volt leginkább a jellemzőnk. Érvényes volt a „nem vak az, csak bátor” mondás, hisz nem tudtuk, mibe vágjuk a fejszénket. Jól képzett amatőrök összeálltunk hatan, és együtt tanultuk meg, mi is egy klezmerzenekar. Örök hála a Micve Klubnak és **Arató Juditnak,** akik vállalták a veszélyt első koncertünk 2005. február 4-i megszervezésével. Remegő lábakkal léptünk a színpadra, de végül a közönség nagy szeretettel fogadta a produkciót. Álljon itt a hat „úttörő” neve, először is a **3 Judit: Klein**, **Török** (énekesek) és **Zala** (hegedű), valamint **Garai Péter** (dob, ének), **Tar Kata** (gitár) és **Kiglics Józsi „Yossl”** (klarinét).

Négyen az elejéről a mai napig tagjai a csapatnak. A harmadik évben csatlakozott hozzánk **Temple Ricsi,** aki basszus hangszereivel testet adott zenénknek. Sajnos tavaly nyáron eltávozott közülünk, és azóta az égi zenekarban muzsikál. Szólamát legjobb barátja, **Moharos Kati** vette át. Persze az évek során néhány csere történt az együttesben. A legtöbb változás a gitárnál volt, most **Bánki Lénárd** pengeti a húrokat, Kiglics Józsit pedig 2015-ben **Gordon Teodóra** váltotta.

Indulásunktól kezdve tudatosan a tradicionális zsidó zenét tekintjük repertoárválasztásunk súlypontjának. Ilyen a hangszerösszetételünk is – a két vezérhangszer a klarinét és a hegedű, ehhez csatlakozik a gitár, a basszus és a dob. Különlegesség, az együttes specialitása a kétszólamú női vokál, amely egyedülálló a magyar klezmeregyüttesek között. Repertoárunkban szerepelnek jiddis, ladino (szefárd), héber, sőt ma már moldáv és óalbán dalok, valamint instrumentális számok. Hangulatukban is széles skálán mozognak – a vidám, lendületes daraboktól a melankolikusokig és az imákig. Műsorainkban mindegyikből adunk ízelítőt.

Az első koncertet egyre több felkérés követte. Számos hazai és külföldi rendezvényen vettünk részt, és bátran állíthatom, ma már nincs jelentősebb zsidó zenei esemény a Klezmerész nélkül. Nem tudom a 15 év minden koncertjét felsorolni, pedig számunkra mindegyik egyformán fontos, ugyanolyan gonddal készültünk rá. Csak illusztrációként néhány fellépés, amelyek különböznek kicsit a többitől: a Zsidó Kultúra Napja a komárnói zsinagógában, Szent István parki koncertek, különleges hangulatú koncertek minden zsinagógában, jótékonysági koncert a leégett zuglói zsinagógáért, valamint a WIZO számára a Goldmark Teremben, és mindennek a csúcsa volt Cfát. Régi álmom volt, hogy egyszer nézőként ott lehessek a Cfáti Fesztiválon. Az álom valóra vált, sőőőt...

Először 2014-ben vettünk részt a Cfáti Nemzetközi Klezmer Fesztiválon. Az Erzsébetvárosi Önkormányzat delegált minket testvérvárosának fesztiváljára. Ekkor zajlottak a legvadabb rakétázások, így kétséges volt, hogy egyáltalán el tudunk-e utazni. Miután több együttes is távol maradt, így a résztvevők a szokásos 1-2 koncert helyett a háromnapos fesztiválon több fellépést vállaltak. Mi pontosan 5-ször léptünk fel a három nap alatt, három különböző színpadon. Majd a 4. napon egy újabb koncert Ramat Ganban, ahol előző nap még rakétatámadás volt. Pénteken és szombaton – az ünnep bejövetele előtt és kimenetele után – hatalmas spirituális élményünk volt, résztvevői lehettünk az Abu Hav zsinagógában rendezett minikoncertnek. Ez a zsinagóga a kabbala szülőhelye. Itt hallottuk először az Ana b’koach kabbalisztikus imát. Már akkor elhatároztuk, hogy megismertetjük a magyar közönséggel, és azóta is állandó műsorszámunk. Ezután még kétszer jártunk Cfáton: 2015 és 2019. Itt kötöttünk barátságot a fesztivál zenei igazgatójával, akivel nagy sikerű közös koncertünk volt a 2016-os Zsidó Kulturális Fesztiválon. Fellépéseink során vendégeink voltak még **Nógrádi Gergely, Fekete László, Rudas Dániel** főkántorok, **Gerendás Péter, Lakatos György** (USA) és **Bangó Margit.**

Az ún. hivatalos és jótékonysági koncerteken kívül létrehoztunk egy műsort, melynek keretében a budapesti középiskolás fiatalokat megismertetjük a zsidó élet mindennapjaival és ünnepeivel, így közelebb hozzuk számukra azt, ami közös, és már ebben a korban igyekszünk elfojtani a rasszizmust. Emellett meghívnak minket családi rendezvényekre (esküvő, bár micva, bát micva, születésnap stb.), hogy színesítsük az ünnep zsidó hangulatát.

15 éves születésnapunkat a Jubileumi Koncerttel ünnepeljük meg, amelyet március 29-én tartunk 18.30-tól a Hegedűs-Csáky zsinagógában (XIII., Hegedűs Gy. u. 3.). A koncertre meghívtuk az együttes néhány korábbi tagját közös zenélésre, vendégművészként pedig megtisztel bennünket Nógrádi Gergely, a Frankel zsinagóga főkántora, akivel mindig nagy öröm együtt zenélni. Mindenkit szeretettel várunk. Tegyük együtt örömünneppé ezt az estét!

Garai Péter
egy merész Klezmerész

A március 29-i koncertre jegyek kaphatók:
www.jegy.hu
Láng-Téka Könyvesbolt, XIII., Pozsonyi út 5.
Kosher Deli delikát üzlet és étterem, VII., Síp u. 12.
BZSH Hegedűs körzet irodája (Hegedűs Gy. u. 3. III. em., kedden és csütörtökön 14.30–17)
és a helyszínen

Herzl Tivadar örökül hagyta nekünk....

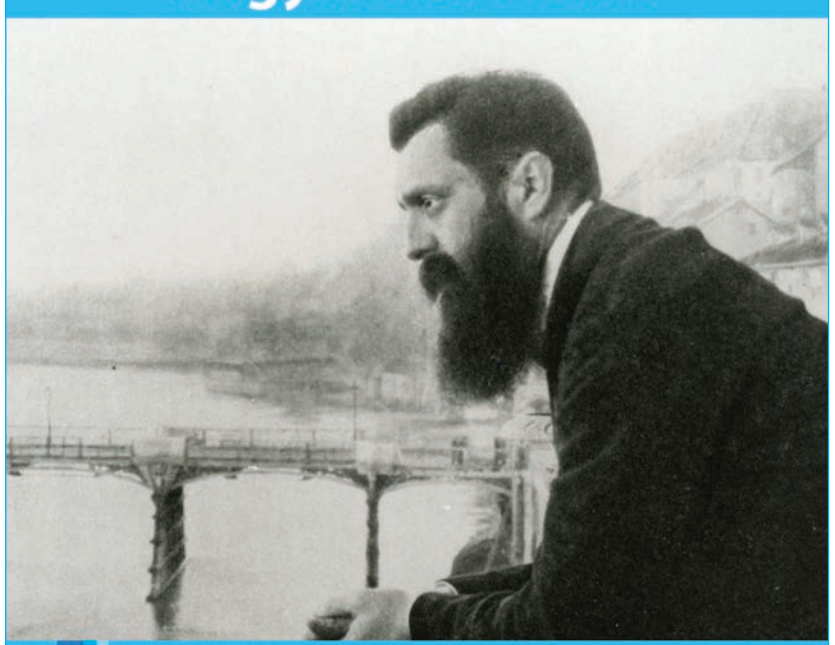

Biztosítani akarjuk a zsidó nép és Izrael Állam létének folytonosságát.
Az Ön öröksége is hozzájárulhat e célhoz.
Keren Hayesod - United Israel Appeal,
a szervezet, amely Izrael részére gyűjt adományt.

Tőlünk megtudhatja hogyan
E-mail: legacy@kh-uia.org.il
Telefax: +972-4-6263636
Mobil: +36-30-7154136

Lauder

ÖNINTERJÚ

– Most melyik Lauderről lesz szó, rabbi úr? A kölnisről, a ZSVK elnökéről, vagy az iskoláról?

– A Zsidó Világkongresszus elnökéről!

– Mit követett el az elnök úr, hogy tollhegyre kerül?

– Mondott egy beszédet Auschwitzban, ahol többnyire túlélők töltötték meg a termet!

– Gondolom, nagy tisztelettel beszélt róluk!

– Így van!

– De akkor miért kerül a rovatunkba? Ez nem poén!

– Mondott egy mondatot, ami túlélőknek kicsit furcsa volt!

– Hogy hangzott?

– Szó szerint idézem: a holokausztot Németország teremtette meg, de megvalósításában egyetlen európai állam sem akadályozta a nácikat!

– Miért, ez nem igaz?

– Nagyjából igaz, csak hiányos! Ha nem túlélőknek mondja, még el is hiszik!

– Mi hiányzott?

– Lauder úr ugyanolyan jól tudja, ahogy a hallgatósága is: Amerika lezárta határait az Európából menekülni akaró zsidók előtt! Az éppen úton lévőket visszaküldték, többségük Auschwitzban végezte!

– És akkor ezt miért nem említette?

– Uram! A 40-es évek végén vetítettek egy filmet a hazai mozikban, az volt a címe: Amiről nem beszélünk!

– Ja, értem!

Kardos Péter

SPÁNN GÁBOR

Cipők

2015-ben az akkor szélsőjobboldalinak számító párt egyik országgyűlési képviselője – aki fiatalember lévén, csupán hallhatott vagy olvashatott a holokausztról – kiment a Duna-partra, és a Dunába lőtt zsidók emlékére ott felállított cipők egyikébe beleköpött.

A hír bejárta a teljes magyar sajtót, már csak azért is, mert az illető arról is gondoskodott, hogy videofelvétel készüljön bátor tettéről valami olyan szöveg kíséretében, hogy ő ezzel szimbolikusan kívánta befejezni, amit trehány felmenői elkezdtek. Más normális országban ilyen eset után másnap tízezrek lepik el az utcákat, az elkövető egyik pillanatról a másikra a politikai szemétkosárban találja magát, és pártja is pedálozhat elvesztett szavazóinak visszaszerzéséért. Nálunk természetesen ennek nyoma sem volt. A büntető törvénykönyv sírhatott magányában, pedig bőségesen pofán verték, de úgy látszik, hogy ez a cselekmény még belefér az antiszemitizmus ellen nulla toleranciával viseltető rendszerbe.

Az érintett párt szóvivője annyit mondott, hogy magáról megfeledkezett képviselőjük erős felindulásban követte el ma már bizonyára megbánt tettét. A keresztény egyházak úgy hallgattak, mint amikor a harangok Rómába mentek. Mi, zsidók pedig megerősítve éreztük magunkat félelmünkben. A Szeretetkórházban fekvő, Auschwitzot túlélt egyik néni így szólt hozzám, mikor meglátogattam rendes havi csomagocskájával: Drága szerkesztő úr! Ha újra gettóba kell mennünk, ugye eljön értünk a Vörös Hadsereg és kiszabadít?

Otthon feleségem odavetette, hogy kéne egy új zakót venni a fiunknak, mert a régit kicsit kihízta. Csendben annyit fűztem hozzá: ne zakót vegyél neki, hanem bőröndöt.

Számítógépen többször visszanézve az eseményt, számomra úgy hatott, mint mikor masnit kötöttek a szívemre, csak néhány számmal kisebbet a szükségesnél. Visszaemlékeztem, hogy azon a borzasztó utolsó tavaszon a Csanádi utcai vöröskeresztes védett házba betörtek a nyilasok, és már tereltek bennünket kabátunkon a sárga csillaggal a mostani cipők helye felé. Megtörtént a csoda, és deus ex machina fékezett egy teherautó, amiről leugrált egy szakasznyi csendőr, századosuk hatalomvágytól telten ráordított a nyilas suhancok vezetőjére: ti menjetek, keressetek más elfoglaltságot, ezeket a zsidókat nekem be kell vinni a gettóba. Ma sem tudom, ki volt, de azt, hogy ezeket a sorokat most le tudom írni, neki köszönhetem.

Telt-múlt az idő. Csekély öt évvel később az előbb említett párt kiutálta soraiból a definitív náci eszméket hirdető szélsőségeseit, és önmagát már középre tartó, konzervatív, jobboldali néppártként határozza meg. Márpedig nekik most annyira van szükségük egy ilyen nyílt fasiszta cselekedetet elkövető „erősen fölindultra”, mint keselyűnek az üvegszemre. Ezért most bejelentették, hogy felkérték a jelenleg önkormányzati képviselőként regnáló rossz pedigréjű tagjukat, lépjen ki a pártból, különben kizárják.

E későn ébredő magyaroknak nincs mit üzennem. Viszont az érintett exképviselő számára lenne tanácsom... Amennyiben önként nem lép ki, és beidézik egy bizottság elé – mert nálunk amit nem akarnak megoldani, arra bizottságot alakítanak –, javaslom a következő védőbeszédet. „Kérem, én nem meggyalázni kívántam a Dunába lőtt zsidók emlékére állított cipőket azzal, hogy beleköptem, hanem inkább tisztítani akartam, hogy szép fényesek legyenek. Tettem ezt már csak azért is, mert láttam amerikai filmekben, hogy a tengerentúlon nem egy milliárdos utcai cipőpucolóként kezdte. Igaz, ehhez hozzá kell tegyem, hogy nálunk ahhoz, hogy igazi oligarcha lehessen belőle, nem cipőpucolónak, hanem gázszerelőnek kell lennie...

Hírek, események röviden

– 1%. Kérjük, segítse személyi jövedelemadója 1%-ával a már igen idős (85 év feletti) Jad Vasem-kitüntetetteket, akik 1944-ben életük kockáztatásával mentették a zsidó üldözötteket. Köszönjük támogatását. **Igaz Emberekért Alapítvány.** Adószámunk: **18040094-1-42**.

A **Veszprémi Zsidó Örökségi Alapítvány** köszönetet mond mindazoknak, akik a 2018. évi személyi jövedelemadójuk 1%-át az alapítvány részére felajánlották. Az így kapott 116.339 Ft-ot a veszprémi zsidóság történetéről szóló kötet nyomdai és könyvbemutatói költségeire fordítjuk, a kuratórium döntése alapján. Reméljük, hogy a 2019. évről beadott bevallásukban még többen fogják 1%-os felajánlásukat alapítványunk részére megtenni, amit előre is köszönünk. Adószámunk: **18927467-1-19**.